కిటుంకు

ఈత నార చేతుల్లోకి తీసుకొని కత్తితో చీల్చుతూ చాంతాడు పేను తున్నాడు బుచ్చయ్య. ఈతకమ్మ చీరడంవల్ల ఎర్రబడిన చేతులు మండు తున్నాయి. ముఖంపై, నల్లటి శరీరంపై చెమట బిందువులు ధగ ధగా మెరుస్తున్నాయి బుచ్చయ్యకు సమీపంలో వాకిట్లో కొడుకును కూర్చుండ బెట్టి కంచు తలెలో రాత్రి మిగిలిన చలి గడక వేసి కొడుకు ముందుంచింది మధునమ్మ. గుడిసెలో పొయ్యి మీదుంచిన గడుకెసరు „సుయ్" మని పొంగుతుంది "గడుకెసరు పొంగుతుంది బిడ్డ. ఎసట్ల గడుక పోసత్త' 'గిది తిను' అని గుడిసె లోపలకెళ్ళింది మధునమ్మ.

ఆరేళ్ళ పసివాడు రామయ్య తలెలో చేయిపెట్టి చలి గడుకను అటూ ఇటూ గెలుకుతున్నాడు. పాచిపోయిన వాసన గుప్ మని వస్తుంది. ఎర్రటి మిరుప కారంతో గడుక కలిపి నోట్లో పెట్టుకోబోయాడు... ఎంత ప్రయ త్నించినా అది లోపలకు పోవడంలేదు.

„అవ్వా బువ్వంత ఆసనత్తంది నేందిన" అన్నాడు రామయ్య ఎసట్లో గడుకపోసి తెడ్డుతో దుద్ది బయటకొస్తున్న మధునమ్మ కొడుకు మాటలు విని „పాసి పెయింది., బువ్వడికెరాక అగుమంటాగ పోతివి., ఎట్లనో నాలుగు బుక్కల్దిను — ఉడికినంక మల్లింత తిందువుగని" అని ఓ బుక్క తీసి కొడుకు నోట్లో పెట్టబోయింది.

"నీయవ్వ నాకు పాసిపెయిందద్దుపో — నాకు మెతుకుల బువ్వే కావాలె. అని ముందటున్న తలెను దూరం జరిపాడు.

"మనకు మెతుకుల బువ్వెట్ల దొరుకుద్ది బిడ్డ ఇంక నాలుగొద్దు లయితె యాకాశి పండుగత్తంది — పండుగనాడు తిందువు తియ్య" అని కొడుకును బ్రతిమిలాడింది మధునమ్మ.

"ఏమద్దు నాకిప్పుడే గావాలె పో" అని ముక్కు వెంట చీమిడి కారుతుండగా ఏడ్వడం మొదలు పెట్టాడు రామయ్య.

మధునమ్మ రామయ్యను దగ్గరకు తీసుకొని కొంగుతో చీమిడి తుడిసింది. "ఏడ్వకు బిడ్డ ఏడ్వకు. నువ్వీ బువ్వ తింటే నూకలు పెడుత" అని బుదరకించ సాగింది.

భార్యను, కొడుకును గమనిస్తూ తాడు పేనుతున్న బుచ్చయ్య "గా పాసిపెయినది కూడెట్లా తింటడే —? కొంచమంతంబలుంటె పొయ్య. కలుపుకొని తాగుతడు" అన్నాడు బుచ్చయ్య.

గుడిసెలో కెళ్ళి కడుముంతలున్న అంబలి తెచ్చి కొడుకు తలెలో పోసింది మధునమ్మ. తలె చుట్టూ 'జుయ్' మని ఈగలు ముసురుతున్నాయి "ఈగలు నాశినంగాను ఏన్నుంచత్తయోని పానం తీత్తన్నయి" అని చేత్తో అటూ ఇటూ ఊపి తలె రామయ్య నోట్లో పెట్టింది. గుటుకుంటూనే రామయ్యా గడుకంబలి తాగి "మరి నాకు నూకలు పెడుతనంటివి గద పెట్టు" అన్నాడు తల్లితో.

గుడిసె లోపలికెల్లి ఎసులలో వున్న పిరికెడు నూకలు తెచ్చి రామయ్య అంగి జేబులో పోసింది మధునమ్మ. "బుక్కుకుంట అయ్య సెప్పిన పనైయి" అని అన్నం చూడటానికి లోపలి కెళ్ళింది. జేబులో నూకలు పడ్డ తర్వాత బయటకెళ్ళబోతున్న రామయ్యను పిలిచాడు

బుచ్చయ్య. ఎట్లా ఉరుకుతున్నవ్ — గీతాడు జెప్పన గావాలె పట్టు. దొరింట్ల కట్టుదాళ్ళు లెవ్వట — ఇచ్చి రావాలె" అన్నాడు.

పోయేవాడల్లా తిరిగొచ్చి ఒక దిక్కు బుచ్చయ్య తాడు పేను తుంటే మరోపైపు పట్టుకొని తండ్రి తిప్పుమన్నట్లు తింపుతున్నాడు రామయ్య. లేత చేతులు మంటగా వున్నా తండ్రి చెప్పింది చేస్తున్నాడు. నోట్లోని నూకలు తినడం అయిపోగానే తాడు విడిచి పెట్టి ఒక చేత్తో అంగి జేబు పట్టుకొని మరో చేత్తో నూకలు తీసుకొని నోట్లో పోసుకో బోయాడు. తాడు పురి వదులయ్యింది బుచ్చయ్యక్కోప మొచ్చింది "నీ కడుప్పాడుగాను కొంచె మాగరాదురా — ఎటు పోతున్నాయి నూకలు? తాడు మంచిగ పట్టుకో" అని గద్దించాడు.

చేతిలోని నూకలు గబుక్కున నోట్లో పోసుకొని తాడందుకున్నాడు రామయ్య. బుచ్చయ్య గబగబా తాడు పేనుతున్నాడు. రామయ్య తండ్రితో సమానంగా తాడు తింపడానికి సతమవుతున్నాడు. ఉడికిన గడుక దించి మధునమ్మ వాకిట్లో కొచ్చింది.

"బువ్వయి పెయినాదే" పనిచేస్తూనే అడిగాడు బుచ్చయ్య

"గడుకుడికింది గని పోసుక తాగుటానికే లేదు" అంది మధునమ్మ.

"నిన్న నాలుగు రాముల్కాయలు తెత్తిగాదె గవ్వండ లేవు"

"ఏం బెట్టండాలె? ఒక్క బొట్టన్న నూనె లేదు. నూనె లేకుంటందుత దెట్ల పాడయితది." ?

"నూనె లేకుంటె మానాయె ఉప్పు కారమేసుడుక వెట్టలేవు"

"పురాగ తాలుపులకన్న లేకపోతే నోట్లెకెట్ల పోతది. నీ మాటలుగని"

"అబ్బో దొరాసాని వద్దోలె మాట్లాడవట్టి వేమె? నూనె లెకుంటెన్నిసార్లు తిన్లేదు.? కాయిపాయిగ తినన్నంటె మనం దొరలమాయె. ఎట్లనో నాలుగు

బుక్కలు నోట్లె పెట్టుకుంటయిపాయె. అట్టి తొక్కతోనెంతని తినత్తది.? జెప్పనండుపో. దొరింటికి పొయ్యిరావాలె'' అన్నాడు బుచ్చయ్య. "అవు మొన్ననే దొర తాళ్ళు పంపుమని సెప్పంపిండు'' అని లోపలి కెళ్ళింది మధునమ్మ

తాడు పేనడం పూర్తి గావస్తుంది. రామయ్యకు భలే బాధగా వుంది పని వల్ల కలిగే బాధకంటె, నూకలు బుక్కుకుంటూ స్నేహితులతో కలిసి ఆడుకుందామంటె తండ్రి ఆపిండని కోపంగా వుంది. బుచ్చయ్య చేతుల్లో రక్తం పేరుకుంది. రాములాక్కాయల కూర పొయ్యి మీదేపి బయట కొచ్చింది మధునమ్మ.

"నువ్వాడుకో పో కొడుక. నేను మా పడుత" అని కొడుకు చేతి లోని తాడు తీసుకుంది. రామయ్య హుషారుగా బయటకు పరుగెత్తాడు. "అవునయ్యా! పొల్లగాన్ని గూడ గీ నల్లమొకప్పనికే ఉంచుతవా ? సదువేత్తె సరుకారోల్లు పైసలిత్తండ్రట కద. ఈన్ని సదివిత్తామేంది?'' అని భర్త దిక్కు ఆశగా చూసింది మధునమ్మ.

"నాగ్గూడ వోరన్ని సదువెయ్యాలన్ననే ఉందే కని మనకెల్లుతాదె"? ''ఎల్లకుంటేంజేత్తది? ఇంకొంచెం కట్టపడుదామేంది? పొల్లగానికి నాలు గచ్చరాలు సెప్పిత్తె మొకం తెలివోలుంటది.'' గా సదువుల సంగతి మనకెరుక లేపాయె. దొర నడుగేసుంటడో.?

"నేం గూడ గదే అనుకుంటన్ననే. గీ తాడు పట్టుపొయ్యి గీ మాట దొర సెప్పులేత్త. జెప్పనింత బువ్వ పెట్టు." అని పేనడం పూర్తయిన తాడు చివర ముడివేసి చుట్టగా చుట్టాడు. వాకిట్లో పడేసి ముండ్లు పొయేట్టుగా బాగా రాకాడు. గుడిసె పక్కకున్న కుండల్లోని

నీళ్ళతో కాళ్ళు కడుక్కున్నాడు చేతుల రుమాలుకు తుడుచుకుంటూ గుడిసె లోపలికెళ్ళాడు. గొంగడి ముద్దగా వేసుకొని దానిపై కూర్చో బోయే సరికి గుడిసెలో ఒక మూలకు ఆరేసున్న ఎద్దు తోలు 'గుస్' మని వాసన కొట్టిది.

"నీ యవ్వ ఆసన పొడ్డగాను. ఇంట్ల విలవడత్తలేదు" అని దాన్ని బయటకు తీసుకెళ్ళి గుడిసె కప్పుపై ఆరేసాడు. మళ్ళీ లోపలికొచ్చి గొంగడిపై కూర్చున్నాడు.

"జెప్పనెయ్యి బువ్వ'' అని భార్యను తొందర పెట్టాడు.

"ఎప్పుడనే వచితి గొడాగలేవు. గడియ రికాం లేదు, గవ్వ రాకల్లేదు."

అంటూ మధునమ్మ బుచ్చయ్య ముందరో తలె పెట్టింది. గడుక కుండ తెచ్చి ఆతనికి దగ్గరగా పెట్టి గంటెతో ఉడుకుడుకు గడుక తలెలో వేసింది. కసికెతో ఎర్రగా తయారయిన రాముల్కాయల కూర వేసింది. గడుక కూర కలిపి ఓ ముద్ద నోట్లో పెట్టుకున్నాడు బుచ్చయ్య. ఒక్క బొట్టయి నూనెనా లేక వండిన ఆ కూర ఎలాగో వుంది. బలవంతంగా కొంత తిన్నాడు. మిరపకాయ కారంతో కంచంలోని అన్నముంతా మరింత వేయించుకొని "అంబలున్నదె!" అన్నాడు.

"ఉన్నతాడికిప్పుడే పొల్లగానికి పోత్తి ఇంకేడిది?" అంది మధునమ్మ.

"ఐతెమాయె తియ్యి'' అని ఆ గడుకలో కొంత ఉప్పేసుకొని నీళ్ళు పోసి కలిపాడు గటగటా త్రాగాడు. మాతి రుమాలుకు తుడుచుకుంటూ బయటకొచ్చాడు. తాడు చేతిలో పట్టుకొని

"ఇగ నేం బోతున్ననే" అన్నాడు బుచ్చయ్య.

"అచ్చేటప్పుడు దొర్వాన్ని కొంచెమంత సింతకాయ తొక్కడుక్కరా. మరిసి పోయేవు. పొల్లగాని సంగతి గూడతుగు" అంది మధునమ్మ.

"సరె మా అడుక్కత్త'' అని బయలుదేరాడు బుచ్చయ్య.

అలోచించుకుంటూ కొడుకు చదువు గూర్చి కలలు గంటూ నడుస్తున్నాడు బుచ్చయ్య. తన కొడుకు అంగీ, లాగు తొడుక్కొని, చేతిలో పుస్తకాలతో ఠీవిగా బడికి నడుస్తున్నట్టు ఊహించుకుంటున్నాడు. తన కొడుకు చదువుకొని పెద్ద కులపోల్ల పిల్లలతో సమానంగా తిరుగుతున్నట్టు, ఇంగ్లీషు బాష దనాదన మాట్లాడుతున్నట్టు ఆలోచిస్తున్నాడు. తన కొడుకు చదువుకుంటే తన కష్టాలు గట్టెక్కుతాయని మురిసి పోతున్నాడు. రకరకాల స్వప్నాల్లో తేలిపోతూ పరధ్యానంగా నడుస్తున్న బుచ్చయ్య హడావిడిగా ఎదురొస్తున్న కృష్ణశాస్త్రిని గమనించలేదు. పూర్తి ధగ్గర కొచ్చి ఠకీమని ఆగి వెనుకకు రెండడుగులేసి "అప్రాచ్యపు ముండా కొడుక — కండ్లు కనపడుత లేవుర" అన్నాడు శాస్త్రి. శాస్త్రి మాటలతో ఈ లోకంలో పడ్డ బుచ్చయ్య అక్కన్నే ఆగిపోయి
"లేదయ్యగాను...నేను మీరచ్చేది సూల్లేదు'' అన్నాడు.
"సరే పోరా పో. మీకు కండ్లు నెత్తి మీది కచ్చినయిరా" అని భుజమ్మీదున్న పంచెను దులిపి మళ్ళీ భుజమ్మీదేసుకొని ముందుకు పోయాడు. బుచ్చయ్య పక్కకు ఒరిగాడు ఏదో జ్ఞాపకం వచ్చిన వాడిలా ఆగి బుచ్చయ్యతో — 'అరే బుచ్చిగా ఇటు రా' అని పిలిచాడు. బుచ్చయ్య వెనుకకు తిరిగొచ్చి శాస్త్రికి కొంత దూరంలో నిల్చున్నాడు
"ఇంట్ల అమ్మ (భార్య) చీపుర్లు లెవ్వని గోల పెడుతంది. రెండు కట్లు కొచ్చి రేపిచ్చేయి" అన్నాడు.

"మా ఇత్తగని అయ్మగారు! ఇదివరకిచ్చిన రెండు సీపుర్ల పైసలిప్పియ్యకపోతిరి. మేమెట్ల బతుకాలె బాంచెను?" అన్నాడు బుచ్చయ్య. 'వెధవ. అవసరమొస్తే పంచాంగం చూసి చెప్పనార. బ్రామ్మని కిచ్చింది పోతాదిర —' అన్నాడు శాస్త్రి. 'నేనేం పనులు సేత్తనని పంచాంగం

సూపిచ్చుకోవాలయ్యగారు. గా పైసలిత్తె నూనె బొట్టన్న తెచ్చుకుంట' అన్నాడు బుచ్చయ్య. 'ఎప్పుడూ దరిద్రమే వెధవలకు. రేపు రెండు చీపుర్లు తీసుకెళ్ళి అమ్మ నడుగు. నాలిగీటి పైసలిస్తది' అన్నాడు శాస్త్రి. 'సరె రేపు మా ఇచ్చుత్త అయ్యగారు' అని కదిలాడు బుచ్చయ్య

"అచ్చమయితంది గీ బావనయినె దొరికిచ్చుకొని సోది జెప్పవట్టె ఇత్తననుడే కాని ఎవ్వుడొక్క కొత్తన్న ఇయ్యకపాయె. మంతాల్జిడివి పదులకు పదులు దొబ్బుతండు గని. కట్టపడి సేతులన్ని మండంగ సీపుర్లు గట్టిత్తె షుక్కానికే ఇయ్యన్నాయె — నీయవ్వ పెద్దోల్ల కెంతున్న సాలది" అని తనలో తానే గొణుక్కుంటూ, కొడుకు చదువు గూర్చి దొర అభిప్రాయం తెలుసుకోవాలని అనుకుంటూ దొర ఇల్లు సమీపించాడు బుచ్చయ్య.

పాటకుల లోపల పెద్దరువాజ బయట పడక కుర్చీలో కూచొని సిగరెట్ తాగుతూ హాయి ననుభవిస్తున్నాడు సుధాకర్‌రావ్‌దొర. పాటకుల దగ్గర నిల్చొని తాడు కిందేసి, నెత్తిమీది రుమాలు తీసి చేతిలో పట్టుకొని "దండాలు బాంచెను" అన్నాడు బుచ్చయ్య.

దొర బుచ్చయ్య దిక్కు చూసు నిలిపి ప్రతి నమస్కారం చేయకుండానే "బుచ్చిగా కావుర మచ్చినాదిర. గిప్పుడార నువ్వు తాడు దెచ్చేది" అన్నాడు.
"మీరు సెప్పంగనే ఈత కమ్మ కురికితి, నార సీరితి పేనుకొని అచ్చె టాల్లకు రొండోజులాయె బాంచెను. అల్చమేడ జేత్తి'' వినయంగా అన్నాడు బుచ్చయ్య
"అడిగిందాని కేదోటి సెప్పుతర్రా. సరేగని ఆ తాడు లోపలాకిట్లో పడేసి ఇంటెనుకో తుమ్మ మొద్దుంది. ఎనుకనుంచి పొయ్యి పలుగ్గొట్టుపో" అన్నాడు సుధాకర్‌రావు.

"మా పెగ్గొడుత గసి దొర ఒక్క మాటడుగల్లనుకుంటున్న." సీకు నమలుతూ అన్నాడు బుచ్చయ్య.

"ఏం మాటరో అడుగు" అన్నాడు దొర.

"దొరా! నేనంటే సిన్నప్పట్నుంచి తాళ్ళు పేనుకుంట, సెప్పులు కుట్టుకుంట. కూలి పనులు జేసుకుంట బతుక వడితి పోంగ పోంగ మిగిలోన్డు నాకు గా రామిగాడొక్కడేనాయె. గానికి నాలుగచ్చిరాలు నేరిపియ్యాలనుకుంటున్న. పెద్దోల్లు మీ సెవులేసి మీ దీవెన్లు పొందన్నని" అన్నాడు బుచ్చయ్య.

సుధాకర్ రావు వినగూడని మాటలు విన్నవాడిలా ముఖం పెట్టాడు. 'కూలి వెధవలు కూడా చదువుకుంటె ఇక మా పనులెవరు చేయాలి? వీన్ని ఆలోచన నుండి విరమింపజేయాలి' తనలో తానే అనుకున్నాడు.

"వారి బుచ్చిగా నీ కెవ్వల్రా గీ మాటలు సెప్పి ది. చదువుకొని రాజ్జా లేలుతాండ్ర నీ కొడుకు" అన్నాడు.

'గది గాద్దొర. ఇయ్యాల్ల రేపు అన్ని కులాలోల్లు సదువుకుంటుండ్రు గద'

'నిజమే కని సదువులంటె ఏందనుకుంటన్నవు అట్టిగనే ఐతా దిర'?

'ఎట్లనన్న కట్టపడుత కొంచెను.'

"మువ్వు నీ పెండ్లాం పని జేసుకుంట బతుకుత లేరార? పోరనికి పుస్తకాలకు, పీసులకు, బట్టలకు పైస లేన్నుంచి తెత్తవుర.? పిచ్చి ఆలోచన్లు పెట్టుకోకు." గదమాయించాడు దొర.

"సర్కారోల్లు పైసలిత్తరటగద దొర మాదిగి మన్నెపోల్లకు. గవ్వీటితోని సదువుకోరాద?" అన్నాడు బుచ్చయ్య.

దొర బుచ్చయ్య మాటలకు బిగ్గరగా నవ్వి 'గా పైసల్తోనేమయితదిర. అవ్వి గూడ అందరి కత్తయనుకుంటన్నవా? పది మందిల ఒక్కలిద్దరికి దొరుకుతయి. అవ్వేం మొదలయితయి? చదువంటే మాటలను

కుంటున్నవా? కియికిలో గంబలో సేసుకుంటె ఎసోంటి బట్టలయిన కట్టు కోవచ్చు బడికి పోయే పిల్లగాండ్లకు మంచి మంచి అంగి లాగులు పట్టియ్యన్నాయె. బట్టలు మంచిగ లేకుంటె ఇజ్జదీత్తరు. మల్ల పుస్తకాలకు పైసలు గావన్నాయె. బడికి పొయ్యేటోడు ఇంట్ల పని వినడు చేతికొచ్చిన పోరన్ని బడికి తోలుతె నికెట్ల ఎల్లుతదిర ? అన్నాడు.

అతని మాటలు వింటూ ఆలోచనలో పడ్డాడు బుచ్చయ్య. అదే సమయమని మళ్ళీ చెప్పడం మొదలు పెట్టాడు సుధాకర్ రావ్.

"వారి బుచ్చిగా నీ పొరన్ని ఇకసకు పాలేరుంచితివాంటే వేన్నీళ్ళకు చన్నీళ్లోలె నీకు తోడుంటది—గా చిన్న పోరన్ని ఎవ్వలుంచుకుంటరను కోకు నాకే వుంచు...వాడే గొడ్లతోని పోతడు చదువు సంగతి మర్చిపోయి రేపట్నుంచాన్ని పనికి దోలు"

దొర మాటలు విని "సరే దొర" అని సమాధానమేం చెప్పకుండానే కట్టెలు కొట్టడానికై ఇంటి వెనుకకు వెళ్ళాడు బుచ్చయ్య. మధ్యాహ్నం దాటేవరకు కట్టెలుకొట్టి చెమటకంపుతో వాకిట్లో నిల్చొని "దొర్సానీ" అని పిలిచాడు-లోపల్నుంచి దొరభార్య బయటకొచ్చి మురికిగావున్న పంచెతో చెమట కంపుతో నిల్చున్న బుచ్చయ్యను అసహ్యంగా చూసింది

'ఏంగావాల్రా' అడిగింది ముఖం చిట్లించి

'దొరుసాని కొంచెమంత సింతకాయ తొక్కు పెట్టుండ్రి —నోరంతెట్లనో వుంది' అన్నాడు దీనంగా.

"మొన్ననే పెడితిగాదుర మామిడికాయ తొక్కు బరుకతి దక్కొర ముండ కొడుకులు'' అని తిట్టుకుంటూ లోపలికెల్లింది. ఓ బాదామాకులో చింతకాయ తొక్కు పెట్టుకొచ్చి చేతులు జాచుకొని నిల్చున్న బుచ్చయ్య చేతుల్లో పైనుంచి వేసింది. అవి కళ్ళకద్దుకొని "పోతన్నా దొర్సానీ" అని చెప్పి ఇంటిదారి పట్టాడు బుచ్చయ్య – ఇంటికెళ్ళి స్నానంచేసి గుడిసెలో నులక మంచం వాల్చుకొని పడుకొని ఆలోచన్లో పడ్డాడు. మొదట్నుంచి

దొరనెంత నమ్మినా కొడుకు చదువు విషయంలో దొరమాటలు సరియైనవిగా అనిపించడంలేదు బుచ్చయ్యకు. రకరకాలుగా ఆలోచించాడు. రెక్కలు ముక్కలు చేసుకొనైనా సరే కొడుకుని చదివించడానికే నిర్ణయించుకొన్నాడు—తన ఈ గమ్యంలో ఎన్ని అడ్డంకులెదురైనా ఎదుర్కొనాలనుకున్నాడు. ఆడుకోవడానికెళ్ళి ఇంట్లోకొచ్చిన కొడుకును ప్రేమగా దగ్గరకు తీసుకున్నాడు.

పట్టె మంచంలో పడుకొని ఇంటి పైకప్పు కేసి చూస్తున్న బుచ్చయ్యకు పాతికేళ్ళ క్రితం కొడుకు చదువు కొరకై తాను నిర్ణయించుకున్న రోజు జ్ఞాపకం వచ్చింది. - కొడుకు చదువు కొరకై తాను రాత్రింబవళ్ళు విశ్రాంతి లేకుండా పనిచేసాడు -అనుకున్నది సాధించాడు— కొడుకునో మంచి ఉద్యోగి చేసాడు తాను పడ్డ కష్టాలకు ఫలితంగా కొడుకు కూడా పోకిరి వేశాలేయక కష్టపడి చదువుకున్నాడు. తన కలలకు ప్రతిరూపంగా నిలిచాడు. తన కష్టాలను గట్టెక్కించ్చాడు తామిప్పుడు గుడిసెకు బదులు పెంకుటింట్లో నివసిస్తున్నారు—మాసికలు పడ్డ పాత మురికి బట్టలకు బదులు శుభ్రమైన బట్టలేసుకుంటున్నారు—ఉద్యోగమయిన తర్వాత కొడుకు రెక్కలొచ్చిన పక్షిలా ఎగిరిపోకుండా తమకు దిక్కుగా ఉన్నాడు—బుచ్చయ్యకు తానారోజు తీసుకున్న నిర్ణయంపై ఎంతో గర్వంగానూ సంతోషంగానూ వుంది

ఊరిజనం తన నిదివరకు "బుచ్చిగా" అని మాత్రమే పిలిచేవారు. ఇప్పుడు బుచ్చయ్యని పిలుస్తున్నారు భార్యను 'మడిసీ' అని పిలిచే వాళ్ళు కూడా మధునమ్మా అని పిలుస్తున్నారు రారా. పోరా అని బూతు మాటలుతో తప్ప పిలిచే దొరలాంటి వాళ్ళు కూడా అలా పిలవడం లేదు తమ మురికి బట్టలు, తమను చూస్తే దూరం దూరం జరిగే వాళ్ళు ఇప్పుడు అసహ్యించుకోవడం లేదు—తమకు మరీ దూరంగా ఉండటం లేదు --

ఊరి ప్రజల్లో జరిగిన ఈ మార్పుకు ఆశ్చర్యపోతున్నాడు బుచ్చయ్య. తన కొడుకు మంచి ఉద్యోగంలో వున్నాడు తన ఆర్థిక పరిస్థితి కొంత మెరుగు పడ్డంత మాత్రాన ప్రజల్లో తమపట్ల వచ్చిన మార్పులోని "కిటుకు" అతనికర్థం కావడంలేదు. రెండు మూడేళ్ళుగా తీరిక దొరికినప్పుడల్లా అతడు తీవ్రంగా ఆలోచిస్తున్నాడు - ఆర్థికపరిస్థితి మంచిగుంటే, మంచి స్థితిలో వుంటే ఏ కులం వాడైనా కొంతవరకైనా గౌరవ పాత్రుడవుతాడని అతనికిప్పుడిప్పుడే అర్థమవుతుంది — ఈ దేశంలోని చాలా దుగ్మతలకు ఆర్థిక అసమానతలే చాలావరకు కారణమన్న విషయం ఎంత నిరక్షరాస్యుడైనా బుచ్చయ్య తన అనుభవం ద్వారా తెలుసుకుంటున్నాడు.

దీర్ఘాలోచనామగ్నుడై యున్న బుచ్చయ్య ఇంటి ముందు స్కూటరాపి కోడలుతో ఇంట్లోకొస్తున్న కొడుకును చూసి ఈలోకంలో కొచ్చాడు. కొడుకు కోడలు దిక్కు గర్వంగా చూసాడు.

"భారతి" మార్చి 1986